

КАТАЛОГ

на образователните цели
и професионалните компетентности

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ“ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“

Утвърждавам

Декан:.....

Доц. Емануела Мутафова, ди

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„Проф.д-р Параскев Стоянов“ – Варна

ФАКУЛТЕТ
„ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“

КАТАЛОГ

НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ЦЕЛИ
И ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ

**Приет на заседание на Факултетния съвет от 03.07.2014г.
Протокол № 81**

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Предназначение на каталога
с.5
2. Мисия, основни цели и задачи на факултета по
обществено здравеопазване
с.6
3. Катедри и специалности във факултета по обществено
здравеопазване
с.7
4. Основни понятия, идентифициращи образователния процес
с.8
5. Образователни цели и професионални компетентности на
специалностите във факултета
с.9
  - 5.1. *Образователни цели и професионални компетентности на
специалност „Акушерка“ ОКС „Бакалавър“*
с.9
  - 5.2. *Образователни цели и професионални компетентности
на специалност „Медицинска сестра“ ОКС „Бакалавър“*
с.14
  - 5.3. *Образователни цели и професионални компетентности
на специалност „Управление на здравните грижи“
ОКС „Бакалавър“*
с.18
  - 5.4. *Образователни цели и професионални компетентности на
специалност „Управление на здравните грижи“
ОКС „Магистър“*
с.20
  - 5.5. *Образователни цели и професионални компетентности на
специалност „Здравен мениджмънт“ ОКС „Бакалавър“*
с.23
  - 5.6. *Образователни цели и професионални компетентности на
специалност „Здравен мениджмънт“ ОКС „Магистър“*
с.26
  - 5.7. *Образователни цели и професионални компетентности за
придобиване на специалност „Фармацевтичен мениджмънт“
ОКС „Магистър“*
с.29
  - 5.8. *Образователни цели и професионални компетентности на*

специалност „Обществено здравеопазване“ ОКС „Магистър“
с.31

5.9. *Образователни цели и професионални компетентности на специалност „Обществено здравеопазване и здравен мениджмънт“ ОКС „Магистър“ (на руски език)*
с.35

6. *Методически насоки за формулиране и декомпозиране на образователните цели*
с.39

7. *Общовалидни критерии за определяне равнището на професионалната компетентност и готовност (знания и умения, навици)*
с.40

1. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА КАТАЛОГА

1.1. За преподаватели

- Ориентиране в многообразието от образователни цели в медицинското образование
- Съобразяване със съвременните тенденции за прилагане на личностно ориентирания и компетентностния подход в образователната практика
- Спазване на изискванията за формулиране и декомпозиране на образователни цели
- Осъзнаване на отговорностите си по отношение на качеството на образованието
- Формиране на умения за по - тясно обвързване на теорията с практиката, чрез правилното формулиране на цели
- Уточняване на понятийния апарат, идентифициращ образователния процес в условията на медицинското висше училище

1.2. За студенти

- Ориентиране в многообразието от образователни цели по отношение на придобиване на компетентности по овладяваната специалност
- Запознаване с етапите на формиране и развитие на професионална и личностна компетентност в цялостния процес на обучение
- Осъзнаване на отговорностите си във връзка с постигането на образователните цели

1.3. За кандидатстуденти

- Ориентиране в целите на специалностите
- Запознаване с етапите на образователния процес
- Осъзнаване на възможностите за професионално овладяване на конкретна специалност
- Открояване на възможностите за кариерно развитие въз основа на придобитите професионални компетентности

1.4. За потребители на кадри

- Прогностично формиране на потребността от кадри
- Депозирание на иновативни предложения за съвместни дейности в образователния процес
- Възможности за подпомагане на образователния процес

2. МИСИЯ, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ФАКУЛТЕТА ПО ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

2.1. Мисия

Мисията на Факултета по обществено здравеопазване на Медицински университет "Проф. д-р П. Стоянов" – Варна е да отговори на обществените потребности от висококвалифицирани медицински и управленски кадри в здравеопазването и социалната сфера в съответствие с националните стратегии за развитие на образованието и здравеопазването и международните стандарти; да развива изследователска дейност, както и да работи за подобряване здравето на населението в партньорство с други звена в здравната и социалната системи.

Факултетът по обществено здравеопазване е член на Асоциацията на училищата по обществено здравеопазване в Европейския регион (ASPHER) и на Обществено здравеопазване в Югоизточна Европа (PH-SEE), съучредител и член на Националната мрежа по глобално здраве.

ФОЗ има най-висок рейтинг според рейтинговата система на българското висше образование в съответното направление.

2.2. Цели и задачи

- Осъществяване на ефективно и резултатно целеполагане на учебния процес, чрез системно диагностициране на постигнатата и прогнозиране на желаната професионална компетентност и готовност на студентите в областта на общественото здраве и здравните грижи.
- Осигуряване на модерна теоретическа и практическа подготовка на студенти, специализанти и докторанти, чрез системно актуализиране и синхронизиране на учебните планове и програми по отношение на обществените потребности, държавните и международните стандарти за обучение и научно-изследователска дейност в системата на висшето медицинско образование и чрез постоянно обновяване на методическата и материално – техническата база.
- Гарантиране на качествено образование и успешна реализация на студентите, обучаващи се във факултета, чрез разширяване на спектъра от общи и функционални компетентности, които те придобиват по време на професионалната си подготовка
- Формиране и развитие на професионална готовност у студентите, чрез целенасочено и системно прилагане на компетентностния подход, въз основа на перманентно овладяване и прилагане, от страна на преподавателския състав, на активни и интерактивни форми и методи на обучение.
- Осигуряване на мобилност и конкурентноспособност на студентите от факултета, чрез последователно и отговорно прилагане на правилата за формиране, натрупване, признаване и трансфер на кредити във факултета
- Оказване на консултативна и методическа помощ на здравни заведения, институции, организации, с които факултетът се намира в договорни отношения

- или поддържа партньорски контакти в обсега на своите компетенции, в т.ч. осъществяване на съвместни дейности
- Създаване на условия за ефективен труд и кариерно развитие на научно-преподавателските кадри.

3. КАТЕДРИ И СПЕЦИАЛНОСТИ ВЪВ ФАКУЛТЕТА ПО ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

3.1. Катедри

- Катедра по здравни грижи
- Катедра по икономика и управление на здравеопазването
- Катедра по инфекциозни болести, епидемиология и тропическа медицина
- Катедра по обща медицина и клинична лаборатория
- Катедра по социална медицина и организация на здравеопазването
- Катедра по физиотерапия, рехабилитация, морелечение, професионални заболявания и бедствени ситуации

3.2. Специалности по бакалавърски програми

- Акушерка – ОКС „бакалавър“
- Медицинска сестра – ОКС „бакалавър“
- Здравен мениджмънт – ОКС „бакалавър“
- Управление на здравните грижи ОКС „бакалавър“

3.3. Специалности по магистърски програми

- Управление на здравните грижи след ОКС“бакалавър“ по същата специалност
- Управление на здравните грижи след ОКС“бакалавър“ по друга специалност
- Здравен мениджмънт след ОКС“бакалавър“ по същата специалност
- Здравен мениджмънт след ОКС“бакалавър“ след област „Здравеопазване“
- Здравен мениджмънт след ОКС“бакалавър“ след област „Икономика“
- Фармацевтичен мениджмънт

- Обществено здравеопазване
- Обществено здравеопазване и здравен мениджмънт (на руски език)

4.ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ, ИДЕНТИФИЦИРАЩИ ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

4.1.Образователна цел - краен, желан, очакван и предварително прогнозиран **резултат*** от образователния процес в дадена образователна институция (организация)

* резултат – равнище на компетентност на конкретен етап от образователния процес

4.2.Компетентност - съвкупност от определени знания в определена научна или професионална област, формирани в процеса на обучение и съвкупност от умения за прилагането на тези знания в практиката.

4.3.Професионална компетентност - интегрална характеристика на личността, която определя нейната **способност*** и **готовност**** да решава самостоятелно професионални проблеми и задачи, възникващи в реални ситуации на професионалните дейности, в които тя участва, използвайки придобитите знания, професионалния и житейския си опит, която отразява овладяни **общи /основни/ базови/ключови***** и **функционални /специфични/ компетентности ****** до равнище готовност за самостоятелно прилагане в практиката и която гарантира нейната мобилност и конкурентоспособност.

***способност**

предразположеност на личността към работа в конкретна професионална или друг вид среда

****готовност**

сложно психологическо образувание, което включва в себе си както мотивационни, ориентировъчни, операционални, волеви и оценъчни компоненти, развитието на които, в тяхното единство е показател за високото равнище на професионална готовност за трудова реализация на завършващите образованието си специалисти, така и овладени до автоматизъм умения (навици/привички), които им позволяват да работят самостоятелно не само в конкретна професионална среда, но и в друг вид среда (близка или различна от професионалната)

*****основни (базови, ключови) компетентности**

отразяват желаниа краен резултат от усвояването на основните, общотеоретичните и фундаменталните за професионалната подготовка на обучаващите се **знания и умения**, които те трябва да притежават и да демонстрират.

****** функционални (специфични) компетентности**

отразяват желаниа краен резултат от овладяните от студентите **знания и умения**, които подпомагат усвояването на специфичните за дадената професия компетентности и водят до успешното представяне на отделната личност в различни функционални направления както в тясно професионална среда, така и в среда близка или различна от тясно професионалната

знания

информация, от която и да е научна област и/или дейност (факти, понятия, правила, закони, теории, принципи и пр.), която личността възприема, осъзнава, разбира, заучава и запаметява и която възпроизвежда при необходимост

умения

практическа способност на индивида да прилага в практиката усвоените знания (да решава теоретични и ситуационни задачи, да изпълнява конкретно действие или комплекс от професионални действия и пр.).

навици (поведение)

способност и готовност на индивида да прилага усвоените до автоматизъм умения при осъществяване професионални функции и дейност

5. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА СПЕЦИАЛНОСТИТЕ ВЪВ ФАКУЛТЕТА

5.1. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА СПЕЦИАЛНОСТ „АКУШЕРКА“ ОКС „БАКАЛАВЪР“

- **Формиране на фундаментални знания и умения в областта на:** философията, теорията и въведението в сестринските и акушерските грижи; анатомия, икономика, неонатология, детски болести, анатомия, обща и клинична патология, физиология, микробиология, паразитология и вирусология, клинична лаборатория и биохимия, образна диагностика в акушеро-гинекологичната практика, медицинска генетика и апаратура, хигиена и екология, психология, медицинска етика и деонтология, педагогика, практически и специализирани акушерски грижи; социално законодателство, медицинско осигуряване, информатика и др.
- **Формиране на практически знания и умения в областта на:** оказване на здравни грижи по време на бременност, раждане и в послеродовия период; грижи за новороденото в ранния неонатален период и детско здравеопазване; здравни грижи за гинекологично и онкологично болни жени и профилактика на заболяванията; укрепване и възстановяване на женското сексуално и репродуктивно здраве; превенция на полово-предаваните заболявания и насилието; оказване на долекарска помощ при спешни състояния.
- **Овладеяване и демонстриране на задължителни професионални компетентности, както следва:**

Познавателни компетентности:

- познаване и разбиране на основни научни и методологични аспекти на фундаменталното медицинско познание: понятия, факти, правила, закони, принципи и пр.;
- притежаване на задълбочени познания върху биологичните функции, анатомията и физиологията в сферата на акушерството и на новороденото, както и познания върху отношението между състоянието на здраве и физическата и социалната среда на човешкия индивид и неговото поведение;
- познаване и разбиране на общите и специални сестрински и акушерски грижи за болния, медицинска техника в провеждането на лечебно-диагностичния процес
- да познава професионалната етика и нормативните актове, регламентиращи упражняването на професията;
- познаване на основните принципи и норми на социалното и здравно законодателство;
- познаване и разбиране на действието на лекарствените вещества по групи, приложението и дозировката им;

- познаване и прилагане на съвременни подходи при осъществяване на здравните грижи - сестринския процес;
- притежаване на познания относно промоцията на здравето (общественото и групово здраве) и факторите, влияещи върху него, организацията на здравеопазване и провеждане на профилактика. Да познава националната здравна стратегия;
- притежаване на знания и умения за работа със съвременни информационни системи;
- притежаване на знания и умения за работа с основната медицинска апаратура;
- познаване на основни познания за общата характеристика на бедствените ситуации, радиационни и аварийни увреждания;
- познаване на основните хигиенни изисквания, свързани с труда, бита и храненето на човека, и влиянието на околната среда върху човека.

Практически и поведенчески компетентности:

- идентифициране и интерпретиране основните научни и методологични аспекти на фундаменталното медицинско познание: понятия, факти, правила, закони, принципи и пр.;
- интерпретиране, анализиране и оценяване на общите и специални сестрински и акушерски грижи за болния;
- определяне на спецификата на приложимост на медицинска техника в провеждането на лечебно-диагностичния процес;
- притежаване на достатъчен клиничен опит, придобит в акредитирани лечебни заведения, под контрола на специалисти с квалификация по акушерство;
- притежаване на практически умения за клинично наблюдение на пациенти, прилагането на терапията и подготовка на различни видове изследвания;
- притежаване на умения за поддържане, възстановяване и подобряване здравето на лицата и независимостта на виталните физически и психически функции;
- прилагане на превантивни мерки относно социално - значими заболявания;
- притежаване на умения за работа със съвременни болнични информационни системи;
- изградени умения и навици за основните хигиенни изисквания, свързани с труда, бита и храненето на човека, и влиянието на околната среда върху здравето му;
- оценяване нивото на зависимост на лицата и да определя нуждите от здравни грижи за подобряване качеството на живот;
- умения за прилагане на грижи за пациенти в терминален стадий;
- спазване на етичните правила, касаещи медицинското обслужване, при спазване правилата за добра акушерска практика и етичния кодекс на съсловие, съчетавайки знанията по медицинска психология, медицинска социология, медицинска етика и деонтология;
- притежаване на умения за клинично мислене и наблюдение относно промени в състоянието на пациента;
- познаване на фундаменталните принципи, отнасящи се до личността на болния и защита на неговите права и достойнство;
- познаване на спецификата на комуникативния процес акушерка - пациенти да прилага правилата за ефективна комуникация на хоризонтално и вертикално ниво;

- притежаване на умения за вземане на решение (в рамките на собствената компетентност) за оказване на грижи при неотложни и спешни състояния и прилагане на долекарска помощ;
- познаване и спазване на правилата за конфиденциалност на информацията за пациента;
- притежаване на умения за работа в екип;
- притежаване на умения за упражняване на професията на базата на сътрудничество и колаборация с колегите и други категории персонал;

***Компетентности за самостоятелни професионални действия
и дейности по назначение от лекар:***

- **предоставяне и събиране на здравна информация:**
  - запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на лечебното заведение
  - запознаване на пациента с дейностите по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение или рехабилитация, които се осъществяват от лечебното заведение
  - запознаване на пациента с неговите права и задължения
  - предоставяне на подходяща информация и консултиране по въпросите на семейното планиране
  - информиране на пациента с цел получаване на информирано съгласие при извършване на изследвания и манипулации
  - водене на медицинска документация
  - изготвяне на доклади и анализи, свързани с дейността ѝ
  - даване на указания на пациента за вземане на материал за медико-биологични анализи
  - проследяване и регистрация на лабораторни изследвания, манипулации и здравни грижи
- **промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите:**
  - промоция, профилактика и консултиране за социалнозначимите заболявания
  - оказване на грижи за психичното, физическото и социалното здраве на жените
  - извършване на профилактика в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве:
    - даване на съвети за хигиена и хранене на бременни, жени в пуерпералния период и гинекологично болни
    - консултиране за хигиена и предпазване от развитието на декубитуси при рискови за това пациенти
    - превенция и профилактика на сексуално предавани инфекции, ХИВ и СПИН, токсикоманиите, алкохолизма, тютюнопушенето, насилието, трудовите и битовите злополуки
    - оценка на рискови фактори за здравето
    - консултиране по въпросите на семейното планиране, сексуалното и репродуктивното здраве
    - информиране при безплодие
    - промоция на кърменето
    - идентифициране на здравни проблеми и съвети на лица с повишен здравен риск
    - оказване на психологична помощ на пациента и семейството
    - превенция на злокачествени заболявания на репродуктивната система

- консултиране за отглеждане на новородено, включително за хранене, хигиена, имунизации
- обучение на жени за самоизследване на млечни жлези
- изготвяне на програма за подготовка на бъдещи родители;
- **предоставяне на медицински и здравни грижи:**
  - диагностициране на бременност
  - проследяване на нормална бременност
  - антропометрия
  - аускултация на детски сърдечни тонове с акушерска слушалка или ултразвуков апарат;
  - акушерска мензурация, включително външна пелвиметрия
  - външно акушерско изследване
  - извършване на кардиотокографски запис
  - проследяване на общото състояние на бременна жена, включително регистриране на пулс, дишане и артериално кръвно налягане, както и интерпретация на резултатите
  - интерпретация на резултатите от клинично-лабораторни изследвания при нормална бременност при наблюдение в извънболничната помощ
  - назначаване на прегледи за ранна диагноза на рискова бременност в извънболничната помощ
  - грижи за майката и за новородени деца до 45-ия ден след раждането
  - извършване на тоалет на новороденото
  - обучение в техника на кърмене и поддържане на лактацията
  - провеждане на пробно кърмене
  - назначаване и проследяване провеждането на хигиенно-диетичен режим
  - обработка на пъпния остатък
  - назначаване на необходимите прегледи за ранна диагноза при новородени с проблем в извънболничната помощ
  - полагане на грижи и наблюдение в пуерпериума, включително преглед за инволюцията
  - предоперативни и следоперативни грижи за жената
  - извършване на наблюдение и манипулации на родилката в периода на разширение на маточната шийка
  - водене на нормално раждане при главично предлежание на плода, включително и извършване на епизиотомия в присъствието на лекар
  - наблюдение на майката и детето непосредствено след раждането и диагностициране на проблеми, изискващи лекарска намеса
  - вземане на материал за микробиологично изследване
  - откриване при майката и/или детето на признаци за аномалии, които изискват специализирана намеса и оказване на помощ на специалиста в случай на интервенция
  - обработка на оперативни рани и рани на външни полови органи
  - обработка на декубитални рани
  - отстраняване на чуждо тяло от влагалище в извънболничната помощ;
  - насочване за експертиза на временна неработоспособност
  - дейности съобразно националните здравни програми
  - участие в организацията на профилактиката, контрола и епидемиологичния надзор на инфекции, свързани с медицинското обслужване
  - изписване в лекарствен лист на предписаните от лекар лекарствени продукти и санитарно-хигиенни материали

- **рехабилитация:**
  - извършване на психо-социална рехабилитация на пациенти със социалнозначими заболявания
  - организиране и провеждане на общоукрепваща гимнастика
  - ранна рехабилитация на хоспитализирани пациенти
- **осъществяване на манипулации:**
  - извършване на инжекции - подкожни, мускулни и венозни;
  - осигуряване на продължителен венозен достъп
  - извършване на венозна пункция и вземане на кръв
  - инстилиране на лекарствени продукти през катетър (сонда), дренаж
  - извършване на венозна инфузия;
  - извършване на очистителна и лечебна клизма;
  - въвеждане, поддържане проходимостта и смяна на уретрален катетър при жена;
  - извършване на септични и асептични превръзки
  - парентерално въвеждане на лекарствени продукти и инфузионни разтвори
  - извършване на влагалищна промивка
  - извършване на тоалет на външни полови органи
  - поставяне на интравагинални лекарствени форми
  - сваляне на конци и дренажи от оперативни рани
  - отстраняване на шина
  - извършване на промивка на конюнктивален сак
  - извършване на стомашна промивка
  - извършване на общ и специален тоалет
  - измерване, регистрация и оценяване на витални показатели
- **оказване на спешна, хуманитарна и друг вид медицинска помощ:**
  - предприемане в спешни случаи и в отсъствие на лекар на мерки за изваждане на плацентата, последвана от мануална ревизия на матката
  - участие в дейности при бедствени ситуации
  - участие в дейности по оказване на хуманитарна помощ
  - извършване на дейности за овладяване на състояния на хипо- и хипертермия;
  - извършване на временна имобилизация на крайници и гръбначен стълб, поставяне на шийна яка
  - механична хемостаза и/или локално прилагане на хемостатични лекарствени продукти
  - осигуряване и поддържане на проходимост на горни дихателни пътища
  - извършване на първична реанимация - непряк сърдечен масаж и изкуствена вентилация
  - поддържане на жизнените функции при състояния, застрашаващи живота на майката и новороденото по време на транспортиране
- **разработване на проекти, провеждане на обучение и изследвания в областта на здравните грижи:**
  - участие в практическото обучение на студенти и стажанти по специалностите от направление "Здравни грижи"
  - участие в изследвания в областта на акушерските грижи
  - участие в обучението на лица в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве
  - обучение, профилактика и възпитание на жената и близките ѝ
  - участие в научни изследвания в областта на епидемиологията, ергономията, хигиената и безопасността.

Компетентности за професионални действия по назначение от лекар

- асистиране на лекар при извършване на манипулации и интервенции
- подготовка и извършване на преливане на кръв или на други продукти с биологичен произход
- провеждане на назначено от лекар лечение
- подготвяне и при необходимост подпомагане на пациентката при извършване на медико-диагностични манипулации
- извършване и наблюдение на проби за чувствителност
- поставяне и сваляне на катетър или перфузионна игла в повърхностна вена
- наблюдение на поставени от лекар централни венозни катетри и имплантирани системи за съдов достъп, поставени от лекар
- разпределяне и даване на лекарствени продукти на пациентите
- осъществяване на грижи за новородени в кувьоз
- наблюдение на хранителния режим на кърмаче
- осъществяване и наблюдение на специфични превръзки
- подготвяне и сваляне на конци, дренажи и сонди
- обработване и наблюдение на рани, фистули и стоми
- полагане на грижи и наблюдение на влагалищна пластика
- осъществяване на грижи и наблюдение на интубирана или трахеостомирана жена, като първата смяна на канюлата на трахеостомата се извършва от лекар
- поставяне на назогастрална сонда.

5.2. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА СПЕЦИАЛНОСТ „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“ ОКС „БАКАЛАВЪР“

- **Формиране на фундаментални знания и умения чрез изучаване на следните учебни дисциплини:** *теоретични и практически основи на сестринските грижи, анатомия, физиология, клинична патология, патофизиология, вътрешни болести, хирургия, педиатрия, анестезиология и интензивно лечение, фармакология, медицинска генетика, хигиена и екология, медицинска и детска психология, медицинска етика и деонтология, педагогика, социално законодателство, медицинско осигуряване, информатика, латински език и др.*
- **Формиране на практически знания и умения в областта на:** *профилактиката, здравната промоция, поддържането, лечението и възстановяването, подкрепата и терминалните грижи за различни възрастови групи, диагностицирането, лечението, рехабилитацията и долекарската помощ и др.*
- **Овладеяване и демонстриране на задължителни професионални компетентности, както следва:**

Познавателни компетентности

- познаване и разбиране на основните научни и методологически аспекти на фундаменталното медицинско познание: понятия, факти, правила, закони, принципи и пр.;

- познаване и разбиране на теоретичните и практическите основи на сестрински грижи.

Компетентности за самостоятелни професионални действия и дейности по назначение от лекар:

- **предоставяне и събиране на здравна информация:**
  - запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на лечебното заведение
  - запознаване на пациента с дейностите по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение или рехабилитация, които се осъществяват от лечебното заведение
  - запознаване на пациента с неговите права и задължения
  - информиране на пациента с цел получаване на информирано съгласие при извършване на изследвания и манипулации
  - водене на медицинска документация
  - изготвяне на необходимите доклади и анализи, свързани с дейността и даване на указания на пациента при необходимост от вземане на материал за медико-биологични анализи
  - проследяване и регистриране на лабораторни изследвания, манипулации и здравни грижи
- **промоция на здравето, превенция и профилактика на болести:**
  - промоция, профилактика и консултиране на лицата за социално-значими заболявания
  - оказване на грижи за психичното, физическото и социалното здраве на лицата
  - извършване на профилактика в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве:
    - ✓ превенция и профилактика на сексуално предавани инфекции, ХИВ и СПИН, токсикоманиите, алкохолизма, тютюнопушенето, насилието, трудовите и битовите злополуки
    - ✓ оценка на здравни проблеми и съветване на лица с повишен здравен риск
    - ✓ превенция на злокачествени заболявания на репродуктивната система
  - осъществяване на оценка на здравни потребности и рискови фактори за здравето
  - консултиране по въпросите на семейното планиране, сексуалното и репродуктивното здраве
  - информиране при безплодие
  - промоция на кърменето
  - оказване на психологична помощ на пациентите и семейството
  - предоставяне на съвети за хигиена и хранене
  - консултиране за отглеждане на новородено, включително за хранене, хигиена, имунизации
  - консултиране за хигиена и предпазване от развитието на декубитуси при рискови за това пациенти
  - обучение на жените за самоизследване на млечни жлези
  - разпознаване на белези на насилие или изоставяне и предприемане на действия за уведомяване на съответните компетентни власти
- **медицински и здравни грижи и дейности:**
  - извършване на общ и специален тоалет
  - подпомагане на дишането

- подпомагане при хранене и приемане на течности
- подпомагане на отделянето
- подпомагане на движението
- подпомагане при сън и почивка
- подпомагане при обличане и събличане
- участие при поддържане на оптимална температура
- подпомагане при избягване на опасности
- дейности съобразно националните здравни програми
- предоперативни и следоперативни грижи за пациенти
- измерване, регистрация и оценяване на витални показатели
- разпознаване индикациите на застрашаващи живота състояния и предприемане на своевременни действия
- съставяне план за сестрински грижи
- предпазване, възстановяване, поддържане и подобряване здравето на лицата при съобразяване с психологическите, физическите, социалните, икономическите, културните и етническите особености на пациента
- изписване в лекарствен лист на предписаните от лекар лекарствени продукти и санитарно-хигиенни материали
- организиране и съблюдаване на правилното транспортиране, съхраняване и срок на годност на лекарствените продукти и материалите
- организиране, провеждане и контрол на дейностите по дезинфекция и стерилизация
- участие в организацията на профилактиката, контрола и епидемиологичния надзор на инфекции, свързани с медицинското обслужване
- **ресоциализация, реадaptация и рехабилитация:**
  - извършване на психосоциална рехабилитация на пациенти със социалнозначими заболявания
  - организиране и провеждане на общоукрепващи, мобилизационни и закалителни процедури
  - ранна рехабилитация на хоспитализирани пациенти
  - обучение в ползване на помощни средства, приспособления и съоръжения за придвижване
  - подпомагане укрепването, адаптирането и връщането на лицата в семейството и социалната среда
  - съдействие за адаптирането на обществото към лицето
- **манипулации, включващи:**
  - извършване на инжекции - подкожни, мускулни, венозни, вътрекожни; осигуряване на продължителен венозен достъп
  - извършване на венозна пункция и вземане на кръв
  - инстилиране на лекарствени продукти през катетър (сонда), дренаж
  - извършване на венозна инфузия
  - извършване на скарификационни тестове
  - извършване на очистителна и лечебна клизма
  - въвеждане, поддържане проходимостта и смяна на уретрален катетър при жена
  - поддържане проходимостта на уретрален катетър при мъже
  - извършване на септични и асептични превръзки
  - парентерално въвеждане на лекарствени продукти и инфузионни разтвори
  - извършване на влагалищна промивка
  - извършване на тоалет на външни полови органи
  - поставяне на интравагинални лекарствени продукти

- сваляне на конци и дренажи от оперативни рани
- отстраняване на шина
- извършване на промивка на конюнктивален сак
- извършване на стомашна промивка
- извършване на електрокардиография
- **оказване на спешни, хуманитарни и други дейности:**
  - участие в дейности при бедствени ситуации
  - участие в дейности по оказване на хуманитарна помощ
  - извършване на дейности за овладяване на състояния на хипо- и хипертермия
  - извършване на временна имобилизация на крайници и гръбначен стълб, поставяне на шийна яка
  - механична хемостаза и/или локално прилагане на хемостатични лекарствени продукти
  - осигуряване и поддържане на проходимост на горни дихателни пътища
  - извършване на първична реанимация - непряк сърдечен масаж и изкуствена вентилация
  - поддържане на жизнените функции на пациента при състояния, застрашаващи живота по време на транспортиране
- **провеждане на обучение и изследвания в областта на здравните грижи:**
  - участие в практическото обучение на студенти и стажанти по специалностите от направление "Здравни грижи"
  - участие в изследвания в областта на сестринските грижи
  - участие в обучението на лица в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве
  - обучаване, профилактика и възпитание на пациента и близките му
  - изследвания в областта на епидемиологията, ергономията, хигиената и безопасността.

***Компетентности за професионални действия
по назначение от лекар***

- асистиране на лекар при извършване на манипулации и интервенции
- подготвяне и извършване на преливане на кръв или на други продукти с биологичен произход
- провеждане на назначено от лекар лечение
- подготвяне и при необходимост подпомагане на пациента при извършване на медико-диагностични манипулации
- извършване и наблюдение на проби за чувствителност
- поставяне и сваляне катетър или перфузионна игла в повърхностна вена
- наблюдение на поставени от лекар централни венозни катетри и имплантирани системи за съдов достъп, поставени от лекар
- разпределяне и даване на пациент на лекарствени продукти
- осъществяване на грижи за новородени в кувьоз
- наблюдение на хранителния режим на кърмаче
- осъществяване и наблюдение на специфични превръзки
- подготвяне за и сваляне на конци, дренажи и сонди
- обработване и наблюдение на рани, фистули и стоми
- полагане на грижи и наблюдение на пластика
- осъществяване на грижи и наблюдение на интубиран или трахеостомиран пациент, като първата смяна на канюлата на трахеостомата се извършва от лекар

- поставяне на назогастрална сонда.

5.3. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА СПЕЦИАЛНОСТ „УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ“ ОКС „БАКАЛАВЪР“

- **Формиране на фундаментални знания и умения в областта на:** *човешкото здраве и болест, факторите на околната среда (физически и социални), които ги обуславят; подобряването на общественото и индивидуалното здраве (профилактика на болестите и промоция на здравето); управление на здравните грижи; педагогиката, психологията и методиката на обучението по практика; историята на здравеопазването, деонтологията и етиката; икономиката, информатиката, статистиката и правото; хигиената, екологията, медицината на бедствените ситуации, епидемиологията и ергономията.*
- **Формиране на практически знания и умения в областта на:** *определяне потребностите от здравни грижи на пациенти, семейства, население; управление на материални и човешки ресурси; прилагане на управленски стилове и вземане на управленски решения; комуникациите; изработването и ръководството на образователни и управленски проекти; прилагането на съвременни педагогически технологии, методи и средства в образователния процес.*
- **Овластяване и демонстриране на задължителни професионални компетентности, както следва:**

Компетентности на ръководен кадър в лечебно, профилактично и социално заведение

- **управленски**
  - планиране, организиране, осъществяване, контролиране и оценяване на здравни грижи, съобразно националната здравна политика и политиката на здравното заведение
  - идентифициране на потребности от здравни грижи, в ръководеното от него звено (организация, институция)
  - прилагане на организационни и информационни технологии в ежедневната си работа за повишаване на качеството на здравеопазването
  - разработване и прилагане на адекватни на съвременната медицинска наука и конкретни условия на труд документация за извършване, контрол и оценка на здравни грижи
  - организиране и контролиране на болнична хигиена и протиепидемичен режим
  - планиране и контролиране на диетично хранене и лечебно-хранителен режим
  - ръководене на медицински специалисти и друг персонал в процеса на осъществяване на здравните грижи, в.ч. подбор, подготовка и квалификация на персонала; организация и оценка на дейността на персонала; решаване на

конфликти в процеса на осъществяване на здравните грижи; ръководство на процесите по планиране, реализиране и оценка на качеството на здравните грижи.

■ **комуникационни:**

- осъществяване на адекватни комуникативни връзки с: пациенти и техни близки; между различни медицински специалисти, различни институции във връзка с приема и изписването на пациенти; външни организации, свързани с поддържащи дейности (лекарствоснабдяван, хранене, дезинфекция, стерилизация и др.)
- привличане на пациенти към сътрудничество, при зачитане на неговата автономност;
- изготвяне и реализиране на програми за обучение на пациенти и техни близки
- осъществяване на професионални връзки с ръководството на медицинските колежи и специалността „Здравни грижи“

■ **икономически**

- обосновка на предложения за бюджет на здравно заведение
- обосновка на предложения за закупуване на медицинско оборудване, медикаменти, консумативи
- анализ медицински и икономически показатели за дейността на съответното звено от гл.т. на здравните грижи и изготвя мотивирани предложения до съответните управленски нива
- анализ и оценка за приноса на медицинските специалисти в лечебно-диагностичния процес, респективно в клиничните пътеки и дава предложения за финансовото изразяване на приноса на специалистите

■ **контролни**

- прилагане на съвременни методи за контрол на дейността на медицинските специалисти и санитарии
- осъществяване на контрол върху проучването, съхраняването и ползването на медикаменти и консумативи, медицински инвентар, хигиенно състояние на здравното заведение

Компетентности на преподавател в медицински университет и медицински колеж

■ **организационни**

- изготвяне на методическа разработка на теоретични и практически занятия
- прилагане на съвременни подходи, методи, форми и средства на преподаване
- формиране и развиване у студентите на професионални умения и навици
- прилагане на творчески и иновативен подход в технологията на практическото обучение
- осъществяване на системен контрол върху знанията, уменията, навиците и клиничното поведение на студентите
- повишаване на професионалната си квалификация
- организиране и провеждане на преддипломен стаж на студентите
- водене на педагогическа документация
- разработване на образователни проекти
- разработване на учебни програми и програми за следдипломно обучение

■ **комуникативни**

- осъществяване на комуникация на хоризонтално и вертикално ниво в образователна институция;
- работа в екип
- спазване етичните и деонтологичните норми в педагогическата си дейност;

- работа в сътрудничество и партньорство със студентите;
  - осъществяване на професионално сътрудничество с другите преподаватели;
  - осъществяване на ефективно взаимодействие между медицинския колеж и базите за практическо обучение;
  - осъществяване на междусекторно сътрудничество в колежа и извън него.
- **контролни**
    - контролиране на спазването на графика на учебните занятия, практики и преддипломен стаж
    - контролиране спазването на учебната и трудовата дисциплина
    - контролиране спазването на Правилника на медицинския колеж
    - оценяване на теоретичната и практическата подготовка на студенти е в процеса на обучение и преддипломния стаж.

5.4. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА СПЕЦИАЛНОСТ „УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ“ ОКС „МАГИСТЪР“

- **Формиране на фундаментални знания и умения в областта на:** *човешкото здраве и болест, факторите на околната среда (физически и социални), които ги обуславят; подобряването на общественото и индивидуалното здраве (профилактика на болестите и промоция на здравето); управление на човешките и материалните ресурси; управление на времето; организационна култура и поведение в здравната организация; педагогика, психология, методика на обучението по практика и андрагогия; управленска и бизнес етика; икономика, информатика, маркетинг в здравеопазването; право; медицинска социология и психология на управлението; медицина на бедствените ситуации; управленски и комуникативни техники и умения; наставничеството.*
- **Формиране на практически знания и умения в областта на:** *поставяне на сестринска диагноза и планиране на индивидуални здравни грижи на пациентите, семейството, населението; управление на човешки и материални ресурси; прилагане на адекватни управленски стилове и вземане на управленски решения в сферата на правомощията си; осъществяване на адекватни комуникации; изработване и ръководство на образователен и здравен проект; прилагане на съвременни подходи, методи, средства и технологии на обучение; прилагане на стратегии за решаване на конфликти; изготвяне на научно съобщение, статия, доклад, публикация.*
- **Овлабяване и демонстриране на следните задължителни професионални компетентности:**

Компетентности на ръководител на здравни грижи в лечебно, профилактично и социално заведение

- **управленски:**
  - организиране на процес за осъществяване политиката на здравно заведение
  - идентификация на потребности от здравни грижи в ръководеното от него звено
  - ръководство на конкретни процедури в процеса на осъществяване на здравни грижи в различни звена в здравната служба

- прилагане на организационна и информационни технологии в ежедневната си работа
  - разработване и прилагане на адекватна на съвременните медицинска наука и конкретни условия медицинска документация за осъществяване, контрол и оценка на здравните грижи
  - организиране и контролиране на болнична хигиена и противоепидемичен режим;
  - планиране и контролиране на диетично хранене и лечебно-хранителен режим;
  - ръководство на медицински специалисти и друг персонал в процеса на осъществяване на здравните грижи, в.ч. подбор, подготовка и квалификация на персонала; организация и оценка на дейността на персонала; разработване на длъжностна характеристика; решаване на конфликти в процеса на осъществяване на здравните грижи; ръководство на процесите по планиране, реализиране и оценка на качеството на здравните грижи;
  - разработване на стратегии по наставничеството
  - предаване на личен опит на новоназначени колеги
  - оценяване постиженията на новоназначените в областта на здравните грижи
  - осъществяване ролята на наставник на студенти по специалност „Управление на здравни грижи“ ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“, както и на студенти от други специалности в направление „Здравни грижи“.
- **комуникационни:**
    - осъществяване на адекватни комуникации с: пациенти и техни близки; между различни медицински специалисти, с оглед екипност в работата; различни институции във връзка с приема и изписването на пациенти; външни организации, свързани с поддържащи дейности (лекарствоснабдяване, хранене, дезинфекция, стерилизация и др.)
    - привличане на пациенти към сътрудничество, при зачитане на тяхната автономност
    - изготвяне и реализиране на програми за обучение на пациенти и близките им;
    - осъществяване на професионални връзки с ръководството на медицинските университети и колежи.
- **икономически**
    - обосновка на предложения за бюджет на здравното заведение;
    - обосновка на предложения за закупуване на медицинско оборудване, медикаменти, консумативи
    - участие в комисии при провеждане на търгове по ЗОП
    - анализиране на медицински и икономически показатели за дейността на съответното звено от гл.т. на здравните грижи и изготвя мотивирани предложения до съответните управленски нива;
    - изготвяне на анализ и оценка за приноса на медицинските специалисти в лечебно-диагностичния процес, респективно в клиничните пътеки и дава предложения за финансовото изразяване на приноса на специалистите;
    - обосновка на предложения за изисквания към човешките ресурси, обезпечаващи здравни грижи
- **контролни**
    - прилагане на съвременни методи за контрол на дейността на медицинските специалисти и санитарии
    - осъществяване на контрол върху проучването, съхраняването и ползването на медикаменти и консумативи, медицински инвентар, хигиенно състояние на здравното заведение.

Компетентности на преподавател в медицински университет и медицински колеж

■ организационни

- изготвяне на методическа разработка на теоретични и практически занятия
- планиране, организиране и провеждане на основни форми за практическо обучение
- прилагане на съвременни подходи, методи, форми и средства на преподаване
- формиране и развитие у студентите на професионални умения и навици
- прилагане на творчески и иновативен подход в технологията на практическото обучение
- осъществяване на системен контрол върху знанията, уменията, навиците и клиничното поведение на студентите;
- повишаване на професионалната си квалификация
- организиране и провеждане на преддипломен стаж на студентите
- водене на педагогическа документация
- разработване на образователни проекти
- разработване на учебни програми и програми за следдипломно обучение
- организиране изпълнението на учебна програма
- познаване на психологическите особености на студентите
- осъществяване на ефективно педагогическо взаимодействие на всички равнища
- осъществяване на сътрудничество с медицинските сестри – наставници

■ управленски

- управление на учебния процес
- управление на самостоятелна и групова работа на студентите
- управление на процеса на професионално изграждане на студентите, съобразен с личностно ориентиран подход

■ комуникативни

- осъществяване на комуникация на хоризонтално и вертикално ниво в образователната институция
- работа в екип
- спазване на етичните и деонтологичните норми в педагогическата си дейност
- работа в сътрудничество и партньорство със студентите
- осъществяване на професионално сътрудничество с другите преподаватели
- осъществяване на ефективно взаимодействие между медицинския колеж и базите за практическо обучение
- осъществяване на междусекторно сътрудничество в колежа и извън него.

■ контролни

- контролиране на спазването на графика на учебните занятия, практики и преддипломен стаж
- контролиране на спазването на учебната и трудовата дисциплина
- оценяване на теоретичната и практическата подготовка на студенти в процеса на обучение и преддипломния стаж.

Компетентности на наставник

- участва в разработването на стратегия по наставничеството в здравната структура, в която работи;

- преподава личен професионален опит на новоназначени колеги и оценява постиженията им областта на здравните грижи;
- участва като наставник на студенти - бакалаври и магистри по специалността “Управление на здравни грижи”, както и на студенти по всички останали специалности от направление „Здравни грижи”;

5.5. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА СПЕЦИАЛНОСТ „ЗДРАВЕН МЕНИДЖМЪНТ“ ОКС „БАКАЛАВЪР“

- **Формиране на фундаментални знания и умения в областта на: управлението на организации и институции от здравния сектор, чрез усвояване на информация от научните области:** икономика (основи на икономическата теория, здравна икономика, приложни аспекти на здравната икономика, въведение в счетоводството, финанси, счетоводство на лечебните заведения, управленско счетоводство, медицинска статистика, сравнителни здравни системи); право (основи на правото първа и втора част); медицинско право; обществено здравеопазване (въведение в общественото здравеопазване, околна среда и здраве, въведение в епидемиологията, хранене и здраве, хигиена на болничните заведения и ВБИ, специални здравни потребности на населението); мениджмънт (въведение в здравния мениджмънт, лидерство в здравните организации, организационно поведение, организация на медицинската помощ и ЛЗ, организация на медицинската документация, организация и управление на ЗОС, управление на общата практика, управление на промяната в здравеопазването, рекреативен мениджмънт, управление на човешките ресурси, управление на качеството в здравеопазването, бизнес планиране); маркетинг (маркетинг в здравеопазването); информационни системи в здравеопазването (информационни системи и технологии, въведение в здравната информатика, болнични информационни системи и БД); медицина (въведение в медицината, медицинска етика и деонтология, трудова медицина, МБС, история на медицината, организация на грижи за болния, обща и медицинска психология); въведение в научната информация; професии в здравеопазването; обща и медицинска социология; здравна и социална политика; медицинска терминология; основи на фармакологията и фармакоикономиката; комуникации и връзки с обществеността.
- **Формиране на практически знания и умения за:** анализ на научни доказателства за вземане на управленски решения, както на равнището на здравните организации, така и на равнището на здравния сектор; разработване на маркетингови и бизнес планове на здравни и социални заведения; проектиране на системи за управление (на качеството, на човешките ресурси и др.); формиране и развитие на екипи; водене на бизнес-преговори.
- **Овластяване и демонстриране на следните задължителни професионални компетентности:**

Познавателни компетентности

- познаване, разбиране и интерпретиране на основните научни и методологически аспекти на управленската дейност (теоретични концепции, схващания и модели за управление на организациите и в частност на лечебните и здравните заведения, функциониращи в специфична пазарна среда)
- притежаване на задълбочени познания в областта на икономическата теория, гражданското, облигационното, търговското и медицинско право, информатиката, медицинската социология, психологията, фармакологията и фармакоикономиката, общата и медицинската социология, епидемиологията, хигиената на болничните заведения и ВБИ, сравнителните здрсистеми и др.
- притежаване на знания и умения за изготвяне на макроикономически анализи, измерване и оценяване на явленията в икономиката като цяло.
- познаване мисията, целите и основните понятия на медицината
- познаване същността, съдържанието, компетентностите, технологията, значението и др. на общата медицинска практика и да осъзнава ролята на здравната система
- познаване на основните положения на информационната наука и информационното осигуряване на съвременната учебна, научно-изследователска и практическа дейност в областта на управлението и икономиката на здравеопазването.
- притежаване на знания и умения за работа с първични и вторични научни документи, за библиографско описание и цитиране на източниците на информация и за провеждане на самостоятелно търсене на научна литература по конкретен научно-изследователски проблем в библиотека и Интернет.
- познаване и прилагане на актуалните концепции за решаване на специфичните хигиенни проблеми на общественото здраве, основните насоки на екологичната политика и нормативните документи прилагани в профилактичната дейност за опазване на жизнената среда и здравето на човешката популация.
- познаване на професиите в здравните заведения в тяхната взаимовръзка
- притежаване на задълбочени знания и умения за ефективно управление на персонала
- притежаване на знания и умения за работа със съвременни информационни и комуникационни технологии в областта на здравеопазването за събиране, организиране, използване и комуникиране с огромното количество медицинска и здравна информация.
- притежаване на знания и умения за ефективно използване на статистически методи при решаване на реални управленски проблеми.
- притежаване на знания и умения за прилагане на епидемиологичния подход в общественото здравеопазване, здравния мениджмънт и клиничната практика

Управленски и експертни компетентности

- планиране, организиране, ръководство и контрол в различни функционални области (човешки ресурси, качество)
- планиране, организиране, ръководство и контрол на малки екипи (работни групи), сектори, департаменти и организации
- решаване на организационни и управленски проблеми на локално, национално и международно равнище в областта на общественото здравеопазване и здравния мениджмънт
- осъществяване на ефективно управление и администриране на международни, национални и локални здравни и здравноосигурителни организации.
- формиране, управление и развитие на екипи
- формулира и вземане на управленски решения

- извършване на анализи и прогнози за развитието на здравеопазването
- извършване на анализи и прогнози за дейността на организацията
- осъществяване на маркетингови и социологически проучвания
- проучване на потребности и разработване на програми за обучение и повишаване на мотивацията на персонала
- разработване и изпълнение на програми за профилактика и промоция на здравето
- прилагане на принципите на основните здравеопазни дейности
- проследяване пътя на пациента в системата на здравеопазването за гарантиране на достъпа до различните елементи на медицинската помощ
- прогнозиране, разбиране и точно обясняване на поведение на хората намиращи се в различни условия
- въздействие върху поведението и развитие на човешката дейност в определена (желана) насока.
- прилагане на основни маркетингови инструменти
- управление на качеството на грижи за болния
- оценка на влиянието на факторите на трудовата среда, за определяне на здравния риск и възможност за профилактика
- анализ на потребностите на лица в състояние на повишена уязвимост
- диагностициране, сортиране, медицинска помощ и лечение на травматични и радиационни поражения, интоксикация от различни химични вещества
- създаване и използване на база данни в здравеопазването
- управление на човешки ресурси
- организиране на медицинска документация
- прилагане на общите принципи и модели на здравното обгрижване на населението.
- развитие и подобряване управленските умения и професионалната ориентация в сферата на рекреацията.
- организиране и управление на здравноосигурителни системи
- оценяване на национална здравна и др.

Икономически компетентности

- разработване на бизнес-планове и икономически оценки на фирмено и регионално равнище.
- разработване на маркетингов и бизнес – план
- разработване на модели на ситуационен анализ, портфолио анализ, балансирана оценка на важността на проблемите и икономическите ползи и разходи
- оценка на конкурентни позиции и предимства, определяне на пазарен дял
- интерпретиране на базови икономически данни, отнасящи се до здравната и медицинска сфера
- анализиране на търсенето и предлагането на здравни и медицински стоки
- прогнозиране на последствията от влиянието на различни фактори върху здравните пазари
- анализиране на методите и формите за набирането на финансови средства
- организиране на цялостен отчетен процес в рамките на фирма
- прилагане на основните техники за икономическа оценка и анализиране на ключовите индикатори на дейността.
- класифициране и отчитане на видовете разходи на лечебните заведения и др.

Комуникативни компетентности

- определяне на потребностите от информация и данни на различни групи потребители в здравната организация
- оценяване на наличните информационни системи и тяхното приложение
- интегриране на клинични данни с информация за риска от околната среда и потребностите от информация в общността и здравната организация
- предлагане на решения, гарантиращи конфиденциалността, сигурността и интегритета на информацията за нуждите на общественото здраве и здравеопазване при гарантиране на нейния максимален обем
- осъществяване на ефективни комуникационни връзки при решаване на управленски и социални проблеми в сферата на здравеопазването
- изработване на документи и материали за бизнес – преговори и ползване на информационни технологии
- осъществяване на адекватни комуникации с други организации и институции
- водене на бизнес преговори
- осъществяване на личностни контакти със здрав и болен човек, с група индивиди
- водене на психологическия ребус у събеседника.
- адекватно използване на информационните технологии за успешна устна и писмена комуникация.
- осъществяване на ефективна бизнес комуникации и др.

Правни и етични

- да работи с различни нормативни документи
- да идентифицира възникващи морални дилеми и да решава проблемни ситуации
- да спазва правилата и нормите на медицинската етика

5.6. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА СПЕЦИАЛНОСТ „ЗДРАВЕН МЕНИДЖМЪНТ“ ОКС „МАГИСТЪР“

- **Формиране на фундаментални знания и умения в областта на:** *стратегическото управление и контролинга, икономиката, организацията и финансирането на лечебните заведения, макроикономиката, приложните аспекти на епидемиологията и статистическите софтуерни продукти, промоцията на здравето, лекарствената политика, здравните информационни системи, мениджмънта на конфликтите, здравния и социалния маркетинг, здравните проекти, методиката на научно - изследователската работа, управлението на промяната и риска на мениджмънта, международните аспекти на здравето и международното здравно сътрудничество, интегрираните грижи, съвременните модели на диагностика на дейността на лечебните заведения, здравнополитическите анализи, ергономията и организацията на труда в здравеопазването.*
- **Формиране на практически знания и умения за:** *планирането на дейности в областта на демографията, епидемиологията, стратегическото управление, финансовия мениджмънт, социалния маркетинг, информационните технологии и лекарствената политика; прилагането на статистически, епидемиологични и социологически техники в областта на общественото здравеопазване и здравния мениджмънт; анализирането на научни доказателства за вземане на управленски*

решения, на здравния статус на равнище лечебни заведения, здравни организации, здравен сектор; разработване на маркетингови и бизнес планове на лечебни, здравни и социални заведения; проектиране на системи за управление (на качеството, на човешките ресурси, на разходите, на риска и др.); формирането и развитието на екипи; воденето на бизнес-преговори; мотивирането на персонала; планирането, организирането, реализирането и оценяването на образователни дейности в областта на профилактиката и промоцията на здравето; осъществяването на всички видове контрол на маркетингови, финансови, информационни и човешки системи за здравно обслужване, трудова медицина, фармацевтични стратегии и тактики в областта на лекарствената политика; разработването и управлението на локални, национални и международни проекти в областта на опазването на общественото здраве и здравния мениджмънт.

- **Овластяване и демонстриране на следните задължителни професионални компетентности:**

Познавателни компетентности

- притежаване на задълбочени познания в областта на теоретичните и практико - приложните аспекти на стратегическото управление и контролинг
- притежаване на задълбочени знания и умения в областта на икономиката, организацията, финансирането на лечебните заведения и макроикономиката
- познаване на приложните аспекти на епидемиологията и статистическите софтуерни продукти
- притежаване на задълбочени познания и умения по отношение на промоцията на здравето
- познаване и прилагане на основните принципи на лекарствената политика в нашата страна
- притежаване на знания и умения за работа със здравните информационни системи
- познаване на мениджмънта на конфликтите
- притежаване на знания и умения в областта на здравния и социалния маркетинг,
- притежаване на знания и умения за разработване и управление на здравните проекти
- познаване и прилагане на методиката на научно - изследователската работа
- познаване на теорията за управлението на промяната и риска на мениджмънта
- познаване и идентифициране на международните аспекти на здравето и международното здравно сътрудничество
- познаване и прилагане на интегрирани грижи, съвременни модели на диагностика на дейността на лечебните заведения, здравнополитически анализи, ергономия и организация на труда в здравеопазването и др.

Управленски и експертни компетентности

- планиране, организиране, анализ, ръководство и контрол в различни функционални области (човешки ресурси, качество, финанси, счетоводство, клинично управление);
- планиране, организиране, ръководство и контрол на малки екипи (работни групи), сектори, департаменти и организации
- решаване на организационни и управленски проблеми на локално, национално и международно равнище в областта на общественото здравеопазване и здравния мениджмънт
- осъществяване на ефективно управление и администриране на международни, национални и локални здравни и здравноосигурителни организации

- разработване и управление на локални, национални и международни проекти в областта на опазването на общественото здраве и здравния мениджмънт
- анализиране и прогнозиране развитието на здравеопазването
- анализиране и прогнози за дейността на организацията
- осъществяване на маркетингови и социологически проучвания
- проучване на потребностите и разработване на програми за обучение и повишаване на мотивацията на персонала
- разработване на бизнес-планове и икономически оценки на фирмено и регионално равнище
- вземане на инвестиционни решения
- планиране и провеждане на епидемиологични проучвания
- планиране и оценка на интервенциите по промоция на здравето.
- разработване на методика за провеждане на научно изследване, цитиране на използваните източници, както и за коректното техническо оформление на дипломната работа и адекватното ѝ представяне и защита.
- вземане на управленски решения за рационална лекарствена политика
- анализиране на здравни политики
- оценка на условията на труд и управление на организацията на труда
- диагностициране на дейността на лечебните заведения
- осъществяване на здравно-политически процес
- прилагане на модела за интегрирано здравеопазване в областта на здравеопазването и социалното благополучие
- откриване и преценяване на различни източници на информация, включително и международни, посветени на здравните системи
- диференциране на видовете грешки в управлението на риска и мениджмънта в здравеопазването, както и причините за тяхното допускане.

Икономически компетентости

- разработване на бизнес-планове и икономически оценки на фирмено и регионално равнище
- класифициране на видовете разходи на лечебните заведения, за организиране на правилното им отчитане
- изготвяне на икономическа оценка и анализ
- оценяване потребностите от нуждата от инвестиции и техните алтернативи парите
- оценяване и избор на инвестиционни проекти, както и вариантите за тяхното финансиране.
- организиране и провеждане на маркетинговите дейности в областта на здравеопазването

Комуникативни компетентности

- събиране, организиране и използване на медицинска и здравна информация
- прилагане на интегрирани маркетингови комуникации в здравеопазването
- изграждане на ефективно взаимодействие при осъществяването на пазарното обслужване, ориентирано към индивидуалните изисквания на купувачите в съответните производства

Правни и етични компетентности

- идентификация на конфликтна ситуация и решаване на конфликти
- прилагане на нормативни документи
- спазване на правилата и нормите на медицинската етика

5.7. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА СПЕЦИАЛНОСТ „ФАРМАЦЕВТИЧЕН МЕНИДЖМЪНТ“ ОКС „МАГИСТЪР“

- **Формиране на фундаментални знания и умения в областта на:** *теоретичните основи на икономиката на здравния фармацевтичният сектор; теорията на управлението на организации и институции от фармацевтичния сектор, чрез усвояване на информация от научните области: икономика (икономика на фармацевтичния сектор, фармакоикономика, счетоводство, финансов мениджмънт, статистически анализи); право (правно регулиране на фармацевтичния сектор, търговско право, патентно право); лекарствени продукти (влияние върху човешкия организъм, изпитвания, производство, безопасност, лекарствена политика); мениджмънта (организационно поведение и лидерство, стратегическо управление, международен мениджмънт, управление на човешките ресурси, системи за управление на качеството, бизнес планиране, предприемачество); маркетинга (маркетингови анализи и стратегии, управление на продажбите, търговско представителство, дистрибуционна политика, реклама); информационните системи в здравеопазването и фармацията.*
- **Формиране на практически умения за:** *анализиране на научни доказателства за вземане на управленски решения на равнище на фармацевтичните организации и фармацевтичен сектор; проектирането на системи за управление (на качеството, на човешките ресурси, на продажбите, дистрибуционни системи и др.); формиране и развитие на екипи; водене на бизнес-преговори; изборането и приложението на специфични управленски принципи и инструменти във връзка с фармацевтичните пазари, финансовото управление, продажбите, маркетинга, дистрибуционните канали и лидерството.*
- **Овластяване и демонстриране на следните задължителни професионални компетентности:**

Познавателни компетентности

- притежаване на задълбочени теоретични познания в областта на общественото здравеопазване
- познаване на различни концепции, модели и нива на здравето и болестта, както и за комплексното влияние на биологичните, социо – икономическите, психологическите, културните и други фактори върху тях.
- познаване на теоретичните концепции, схващания и модели за управление на организациите и в частност на фармацевтичните организации, функциониращи в специфична пазарна среда.
- притежаване на знания и умения за функционалните, структурните и поведенческите аспекти на управленската дейност в условията на пазарна среда.

- познаване на системния и ситуационния подход и тяхната приложимост в управлението на фармацевтичните организации
- притежаване на познания в областта на гражданското и търговското право и тяхната приложимост във фармацевтичния мениджмънт
- познаване на българското фармацевтично законодателство
- притежаване на знания и умения за същността и приложимостта на технологията на изготвяне на годишен финансов отчет на фармацевтично предприятие
- притежаване на знания и умения за прилагане на основните форми на организация на счетоводството във фармацевтичното предприятие
- познаване на моделите на финансиране на здравеопазните системи, методите на заплащане и регулиране на потреблението, източниците и измерителите на пазарна мощ и моделите на фирмено поведение.
- притежаване на задълбочени познания по управлението на човешки ресурси
- притежаване на знания и умения за маркетингова дейност във фармацевтичния сектор
- притежаване на задълбочени знания и умения за осъществяване на финансов мениджмънт във фармацевтичния сектор и др.

Управленски и експертни компетентности

- планиране, организиране, ръководство и контрол в различни функционални области (човешки ресурси, качество, развитие на продукта, производство, дистрибуция)
- планиране, организиране, ръководство и контрол на малки екипи (работни групи), сектори, департаменти и организации
- разработване и управление на проекти
- решаване на организационни и управленски проблеми на локално, национално и международно равнище, свързани с формирането и провеждането на лекарствена политика и регулиращи фармацевтичния сектор
- осъществяване на ефективно управление и администриране на международни, национални и локални фармацевтични и козметични фирми, представителства, аптеки, аптечни вериги и складове, здравноосигурителни организации и консултантски центрове
- анализиране и прогнозиране развитието на фармацевтична индустрия
- анализиране и прогнозиране на дейностите на организация
- осъществяване на маркетингови и социологически проучвания
- проучване на потребностите и разработване на програми за обучение и повишаване на мотивацията на персонала
- прилагане на адекватни статистически технологии за анализ на данни
- управление на човешки ресурси
- осъществяване на маркетингови анализи в областта на дистрибуцията, проектирането на маркетингови канали
- вземане на решения, свързани с дистрибуционната политика и логистиката на фармацевтичните организации.
- дефиниране, измерване и оценка на качеството във фармацевтичния сектор и по изграждане на системи управление на качеството в организациите от фармацевтичния сектор.
- вземане на управленски решения за рационална лекарствена политика.
- вземане на управленски решения в етапите на създаване на лекарства и осигуряването на лекарствената безопасност
- анализиране на международната бизнес среда и вземане на управленски решения

- разработване на методика за провеждане на научно изследване

Икономически компетентности

- разработване на бизнес-планове и икономически оценки на фирмено и регионално равнище.
- цялостната организация на отчетния процес в рамките на предприятието.
- прилагане на основните техники за икономическа оценка и анализиране на ключовите индикатори на дейността.
- анализ на финансовото състояние и финансовото управление на конкретно предприятие.
- вземане на инвестиционни решения
- определяне на потребностите от инвестиции и техните алтернативи
- оценка и избор на инвестиционни проекти
- разработване на маркетингов план за дейността на фармацевтична организация
- класифициране на видовете разходи на фармацевтичните предприятия, да организират правилното им отчитане с цел получаването на полезна информация за анализ, контрол и вземане на обосновани управленски решения.
- търсене и анализиране на възможности за стартиране на собствен бизнес

Комуникативни компетентности

- водене на бизнес – преговори
- ефективна комуникация с хора и групи от хора
- ефективно управление на взаимоотношенията с клиентите на фармацевтичните фирми.

Правни и етични компетентности

- работа с нормативни документи
- прилагане на фармацевтичното законодателство
- спазване на етични правила и норми
- идентифициране и решаване на конфликтни ситуации

5.8. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА СПЕЦИАЛНОСТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“ ОКС „МАГИСТЪР“

- **Формиране на фундаментални знания и умения в областта на:** общественото здравеопазване, епидемиологията, статистиката, комуникациите, етиката и правото, здравната икономика, мениджмънта и маркетинга в здравеопазването, информационни системи в здравеопазването, социологията, международните аспекти на здравето и здравно-политически анализи, методиката на научно-изследователската работа, здравните проекти.
- **Формиране на практически умения в областта на:** прилагане на епидемиологични, статистически и качествени методи в общественото здравеопазване; оценяване на научни доказателства, здравен статус и здравни потребности на населението; разработване на здравни стратегии и програми; планиране и организиране на

изследвания и интервенции в областта на общественото здравеопазване; приложение и оценяване на здравни интервенционни програми; превенция на социално значими заболявания; осъществяване на ефективни комуникации при решаване на здравни проблеми; прилагане на управленски принципи при планирането, организирането, провеждането и оценяването на здравеопазни дейности; прилагане принципите на промоция на здравето; формулиране на здравно-политически приоритети, развитие, приложение и оценяване на здравно-политически решения на различни обществени нива и др.

■ **Овладяване и демонстриране на следните задължителни професионални компетентности:**

Познавателни компетентности

- притежаване на задълбочени познания за историческото развитие на общественото здравеопазване като фундаментална теория, интегрирана обществена практика и академична област.
- познаване и прилагане на концепцията за мултифакторната обусловеност на здравето на индивидуално и популационно ниво
- познаване и обосноваване на значението на социално-икономическите, културните, поведенческите, природните и биологичните детерминанти на здравето
- притежаване на знания и умения за анализ на обществено-здравни проблеми в т.ч.: познаване и използвани но подходящи показатели за описване на здравния статус на групи от населението и обществото като цяло; познаване и прилагане на индикатори и методи за сравняване и ранжиране на здравните проблеми; количествено измерване на значението на отделните рискови фактори и на ефекта от въздействието върху тях; дефиниране ролята на общественото здравеопазване за решаване здравните потребности на групи в неравностойно положение и преодоляване на здравните неравенства в обществото
- познаване на социологическите концепции за здравето и болестта, за възникването и еволюцията на здравните и лечебни институции и системи
- познаване и умения за оценяване значението на факторите от околната среда
- познаване и прилагане на методите за контрол на разпространението инфекциозните заболявания
- познаване и прилагане на принципите и теоретичните модели за разработване и провеждане на здравно образователни и промотивни интервенции
- притежаване на задълбочени познания относно теориите и принципите за мениджмънт на здравни и лечебни организации и услуги
- познаване и прилагане на принципите и методите за икономическа оценка на здравни проблеми и услуги за тяхното възстановяване и предпазване
- познаване на основните етични принципи и законодателни основи на общественото здравеопазната практика.
- познаване и оценяване на здравната информация и комуникациите за подобряване на здравето на населението
- познаване и прилагане критериите за оценка на здравните системи като достъп, качество, разходи
- познаване и прилагане на методите за критичен анализ и оценка на научната продукция - лична и от други изследователи и др.

Организационни и управленски компетентности

- формулиране, разработване, внедряване и оценка на здравно-политически решения на локално, национално и международно равнище
- дефиниране на основни обществено здравеопазни проблеми
- определяне на здравните потребности на населението
- разработване на превантивни стратегии и интервенционни програми
- разработване на програми за здравно обучение и промоция на здравето
- прилагане на подходящи показатели и методи за сравняване на здравето на отделни групи в обществото основните методи за оценка на здравните потребности на обществото и отделни приоритетни или високо-рискови групи
- прилагане на принципите за различните дизайни на епидемиологични проучвания: описателни, аналитични, експериментални.
- прилагане принципите на профилактика на заболявания и анализиране на потенциала на индивидуалната и популационната стратегия за превенция
- прилагане на статистическата теория към широк кръг медицински и обществено-здравни проблеми
- провеждане на подходящ статистически анализ за различни приложения в областта на общественото здравеопазване и медицината
- създаване на презентации, включващи статистически анализи както за професионалисти от областта на общественото здраве, така и за друга подходящо обучена аудитория
- създаване на дизайн и анализ на проучвания, свързани с епидемиология на околната среда
- анализиране на политическия и социалния контекст, в който се създава политиката свързана въздействието на околната среда върху здравето
- събиране, въвеждане, обработка и представяне на данни от научни изследвания.
- създаване и защитаване на научна публикация (дипломна работа, дисертация) в областта на общественото здравеопазване.
- изготвяне на анализи на здравната политика
- предлагане на решения, гарантиращи конфиденциалност, сигурност и интегритет, осигуряващи в максимален обем налична информация за нуждите на общественото здраве и здравеопазване
- формулиране на правилно информационно-управленски решения в здравната организация
- интегриране на клинични данни с информация за риска от околната среда и потребностите от информация в общността и здравната организация
- внедряването на здравната промоция в различните места от ежедневиия живот (училища, работно място, първична здравна помощ, болници)
- планиране на интервенциите по промоция на здравето.

Икономически компетентности

- прилагане и използване на основните микроикономически лостове за решаване на специфични проблеми на здравната и медицинска сфера
- анализиране на начина на функциониране на здравните и медицински пазари и тяхната специфика
- анализиране на търсенето и предлагането на здравни и медицински стоки и услуги
- прогнозиране на последствията от влиянието на различни фактори върху здравните пазари

- анализиране и оценяване на силните страни и слабостите при използването на икономиката към проблеми, свързани със здравето, здравеопазването и медицинските грижи
- дефиниране на цели и задачи на здравни проекти
- разработване на организационна структура, план на дейности, ресурсно осигуряване и др. на здравни проекти.

Контролни и оценъчни компетентности

- контрол и оценка на ефективността и рентабилността на здравните грижи и интервенции
- контрол и оценка на управлението на рисковете на околната и трудова среда
- контрол и оценка на качеството на здравните и социалните дейности
- контрол и оценка на здравно-политически решения
- мониториране и оценка на здравето на населението
- наблюдение и контрол на инфекциозни и неинфекциозни заболявания
- оценка на здравните потребности на обществото и отделни приоритетни или високорискови групи, чрез прилагане на основните методи за оценка
- оценка на ефекта от обществено здравните интервенции, въз основа на утвърдени показатели, чрез измерване на честотата на заболяванията
- прилагане принципите и методите за епидемиологичен надзор
- оценяване на риска и стратегиите за неговото намаляване, свързани със здравето и околната среда
- критично оценяване на резултатите от научни изследвания по отношение на влиянието на околната среда върху здравето
- организиране и осъществяване на ефективен контрол в управлението в здравеопазването
- оценяване на наличните информационни системи и тяхното приложение
- оценяване на здравните нужди на различни групи от населението
- оценяване предимствата и недостатъците на различните методи за събиране на данни
- оценяване на интервенциите по промоция на здравето

Комуникативни компетентности

- изграждане на ефективна бизнес комуникация
- работа в екип
- участие в дейности, свързани с международното здраве и сътрудничество

Правни и етични компетентности

- проява на чувствителност към здравните неравенства в многообразните им проявления в съвременните общества
- проява на чувствителност към междуличностови конфликти и межкултурални различия
- решаване на противоречия и конфликти

- прилагане на нормативни документи
- спазване на правилата и нормите на медицинската етика
- прилагане на главните законови документи на Европейския съюз в областта на общественото здраве.

5.9. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА СПЕЦИАЛНОСТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И ЗДРАВЕН МЕНИДЖМЪНТ“ ОКС „МАГИСТЪР“ (НА РУСКИ ЕЗИК)

- **Формиране на фундаментални знания и умения в областта на:** *общественото здравеопазване, епидемиология, статистика, социология, информатика, управление, политика и икономика на здравеопазването, промоция на здравето, опазване на околната среда.*
- **Формиране на практически умения за:** *използване на информационни технологически средства, количествени и качествени изследователски методи, анализиране и обобщаване на данни, критично мислене, стратегическо управление, решаване на практически ситуации и др.*
- **Овластяване и демонстриране на следните задължителни професионални компетентности:**

Познавателни компетентности

- притежаване на задълбочени познания за теорията на общественото здравеопазване
- познаване и прилагане на концепцията за мултифакторната обусловеност на здравето на индивидуално и популационно ниво
- познаване и обосноваване на значението на социално-икономическите, културните, поведенческите, природните и биологичните детерминанти на здравето
- притежаване на знания и умения за анализ на общественно-здравни проблеми в т.ч.: познаване и използване на подходящи показатели за описване на здравния статус на групи от населението и обществото като цяло; познаване и прилагане на индикатори и методи за сравняване и ранжиране на здравните проблеми; количествено измерване на значението на отделните рискови фактори и на ефекта от въздействието върху тях; дефиниране ролята на общественото здравеопазване за решаване здравните потребности на групи в неравностойно положение и преодоляване на здравните неравенства в обществото
- познаване и умения за оценяване значението на факторите от околната среда
- познаване и прилагане на методите за контрол на разпространението инфекциозните заболявания
- познаване и прилагане на принципите и теоретичните модели за разработване и провеждане на здравно образователни и промотивни интервенции
- притежаване на задълбочени познания относно теориите и принципите за мениджмънт на здравни и лечебни организации и услуги

- познаване и прилагане на принципите и методите за икономическа оценка на здравни проблеми и услуги за тяхното възстановяване и предпазване
- познаване на основните етични принципи и законодателни основи на общественото здравеопазната практика.
- притежаване на задълбочени познания в областта на теоретичните и практико - приложните аспекти на стратегическото управление и контролинга
- притежаване на задълбочени знания и умения в областта на икономиката, организацията, финансирането на лечебните заведения и макроикономиката
- познаване на приложните аспекти на епидемиологията и статистическите софтуерни продукти
- притежаване на задълбочени познания и умения по отношение на промоцията на здравето
- притежаване на знания и умения за работа със здравните информационни системи
- познаване на мениджмънта на конфликтите
- притежаване на знания и умения в областта на здравния и социалния маркетинг,
- притежаване на знания и умения за разработване и управление на здравните проекти
- познаване и прилагане на методиката на научно - изследователската работа
- познаване на теорията на управлението на промяната и риска на мениджмънта
- познаване и идентифициране на международните аспекти на здравето и международното здравно сътрудничество
- познаване и прилагане на интегрираните грижи, съвременните модели на диагностика на дейността на лечебните заведения, здравнополитическите анализи, ергономията и организацията на труда в здравеопазването и др.

Организационни и управленски компетентности

- формулиране, разработване, внедряване и оценка на здравно-политически решения на локално, национално и международно равнище
- дефиниране на основни общественото здравеопазни проблеми
- определяне на здравните потребности на населението
- разработване на превантивни стратегии и интервенционни програми
- разработване на програми за здравно обучение и промоция на здравето
- прилагане на подходящи показатели и методи за сравняване на здравето на отделни групи в обществото основните методи за оценка на здравните потребности на обществото и отделни приоритетни или високо-рискови групи
- прилагане на принципите за различните дизайни на епидемиологични проучвания: описателни, аналитични, експериментални.
- прилагане принципите на профилактика на заболявания и анализиране на потенциала на индивидуалната и популационната стратегия за превенция
- прилагане на статистическата теория към широк кръг медицински и общественото здравни проблеми
- провеждане на подходящ статистически анализ за различни приложения в областта на общественото здравеопазване и медицината
- създаване на презентации, включващи статистически анализи както за професионалисти от областта на общественото здраве, така и за друга подходящо обучена аудитория
- създаване на дизайн и анализ на проучвания, свързани с епидемиология на околната среда

- анализиране на политическия и социалния контекст, в който се създава политиката свързана въздействието на околната среда върху здравето
- събиране, въвеждане, обработка и представяне на данни от научни изследвания.
- създаване и защитаване на научна публикация (дипломна работа, дисертация) в областта на общественото здравеопазване.
- изготвяне на анализи на здравната политика
- предлагане на решения, гарантиращи конфиденциалност, сигурност и интегритет, осигуряващи в максимален обем налична информация за нуждите на общественото здраве и здравеопазване
- формулиране на правилно информационно-управленски решения в здравната организация
- интегриране на клинични данни с информация за риска от околната среда и потребностите от информация в общността и здравната организация
- внедряването на здравната промоция в различните места от ежедневиия живот (училища, работно място, първична здравна помощ, болници)
- планиране на интервенциите по промоция на здравето.
- планиране, организиране, анализ, ръководство и контрол в различни функционални области (човешки ресурси, качество, финанси, счетоводство, клинично управление);
- планиране, организиране, ръководство и контрол на малки екипи (работни групи), сектори, департаменти и организации
- решаване на организационни и управленски проблеми на локално, национално и международно равнище в областта на общественото здравеопазване и здравния мениджмънт
- осъществяване на ефективно управление и администриране на международни, национални и локални здравни и здравноосигурителни организации
- разработване и управление на локални, национални и международни проекти в областта на опазването на общественото здраве и здравния мениджмънт
- анализиране и прогнозиране развитието на здравеопазването
- анализиране и прогнози за дейността на организацията
- осъществяване на маркетингови и социологически проучвания
- проучване на потребностите и разработване на програми за обучение и повишаване на мотивацията на персонала
- разработване на бизнес-планове и икономически оценки на фирмено и регионално равнище
- вземане на инвестиционни решения
- планиране и провеждане на епидемиологични проучвания
- планиране и оценка на интервенциите по промоция на здравето.
- разработване на методика за провеждане на научно изследване, цитиране на използваните източници, както и за коректното техническо оформление на дипломната работа и адекватното ѝ представяне и защита.
- вземане на управленски решения за рационална лекарствена политика
- анализиране на здравни политики
- оценка на условията на труд и управление на организацията на труда
- диагностициране на дейността на лечебните заведения
- осъществяване на здравно-политически процес
- прилагане на модела за интегрирано здравеопазване в областта на здравеопазването и социалното благополучие
- откриване и преценяване на различни източници на информация, включително и международни, посветени на здравните системи

- диференциране на видовете грешки в управлението на риска и мениджмънта в здравеопазването, както и причините за тяхното допускане.

Икономически компетентности

- прилагане и използване на основните микроикономически лостове за решаване на специфични проблеми на здравната и медицинска сфера
- анализиране на начина на функциониране на здравните и медицински пазари и тяхната специфика
- анализиране на търсенето и предлагането на здравни и медицински стоки и услуги
- прогнозиране на последствията от влиянието на различни фактори върху здравните пазари
- анализиране и оценяване на силните страни и слабостите при използването на икономиката към проблеми, свързани със здравето, здравеопазването и медицинските грижи
- дефиниране на цели и задачи на здравни проекти
- разработване на организационна структура, план на дейности, ресурсно осигуряване и др. на здравни проекти.
- разработване на бизнес-планове и икономически оценки на фирмено и регионално равнище
- класифициране на видовете разходи на лечебните заведения, за организиране на правилното им отчитане
- изготвяне на икономическа оценка и анализ
- оценяване потребностите от нуждата от инвестиции и техните алтернативи парите
- оценяване и избор на инвестиционни проекти, както и вариантите за тяхното финансиране.
- организиране и провеждане на маркетинговите дейности в областта на здравеопазването

Контролни и оценъчни компетентности

- контрол и оценка на ефективността и рентабилността на здравните грижи и интервенции
- контрол и оценка на управлението на рисковете на околната и трудовата среда
- контрол и оценка на качеството на здравните и социалните дейности
- контрол и оценка на здравно-политически решения
- мониториране и оценка на здравето на населението
- наблюдение и контрол на инфекциозни и неинфекциозни заболявания
- оценка на здравните потребности на обществото и отделни приоритетни или високорискови групи, чрез прилагане на основните методи за оценка
- оценка на ефекта от обществено здравните интервенции, въз основа на утвърдени показатели, чрез измерване на честотата на заболяванията
- прилагане принципите и методите за епидемиологичен надзор
- оценяване на риска и стратегиите за неговото намаляване, свързани със здравето и околната среда
- критично оценяване на резултатите от научни изследвания по отношение на влиянието на околната среда върху здравето
- организиране и осъществяване на ефективен контрол в управлението в здравеопазването
- оценяване на наличните информационни системи и тяхното приложение

- оценяване на здравните нужди на различни групи от населението
- оценяване предимствата и недостатъците на различните методи за събиране на данни
- оценяване на интервенциите по промоция на здравето

Комуникативни компетентности

- изграждане на ефективна бизнес комуникация
- работа в екип
- участие в дейности, свързани с международното здраве и сътрудничество
- прилагане на интегрирани маркетингови комуникации в здравеопазването
- изграждане на ефективно взаимодействие при осъществяването на пазарното обслужване, ориентирано към индивидуалните изисквания на купувачите в съответните производства

Правни и етични компетентности

- идентификация на конфликтна ситуация и решаване на конфликти
- прилагане на нормативни документи
- спазване на правилата и нормите на медицинската етика
- проява на чувствителност към здравните неравенства в многообразните им проявления в съвременните общества
- проява на чувствителност към междуличностови конфликти и межкултурални различия
- решаване на противоречия и конфликти
- прилагане на нормативни документи
- спазване на правилата и нормите на медицинската етика
- прилагане на главните законови документи на Европейския съюз в областта на общественото здраве

6.МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ЗА ФОРМУЛИРАНЕ И ДЕКОМПОЗИРАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ЦЕЛИ ВЪВ ФАКУЛТЕТА ПО ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

- **ФАКУЛТЕТНИ ЦЕЛИ** - произтичат от университетските и ги конкретизират на факултетно равнище, по отношение на спецификата на специалностите, по които обучават, включените във факултета катедри. Отразяват в описателен вид **крайната задължителна професионална компетентност**, която трябва да притежава всеки студент при завършване на висшето си образование, по избраната от него специалност
- **КАТЕДРЕНИ ЦЕЛИ** - произтичат от факултетните цели и ги конкретизират по отношение на компетентностите, които формира всяка учебна дисциплина, включена в учебния план на дадена специалност. Отразяват в описателен вид **междинната професионална компетентност**, която трябва да придобие всеки студент при овладяване на избраната от него специалност
- **ЦЕЛИ НА ОТДЕЛНО ЗАНЯТИЕ (ОСНОВНИ И СПЕЦИФИЧНИ)**
  - **ОСНОВНА ЦЕЛ**

- Произтича от целите на дадена учебна дисциплина. Отражава в конкретен описателен вид **минималното изискуемо ниво на професионална компетентност**, която трябва да овладее всеки студент в рамките на конкретно учебно занятие, по конкретна тема.
- **ПОДЦЕЛИ/ЗАДАЧИ**
- Декомпозират и конкретизират основната цел по отношение на компетентностите в познавателната, сензорно - моторната и емоционално – оценъчната области.

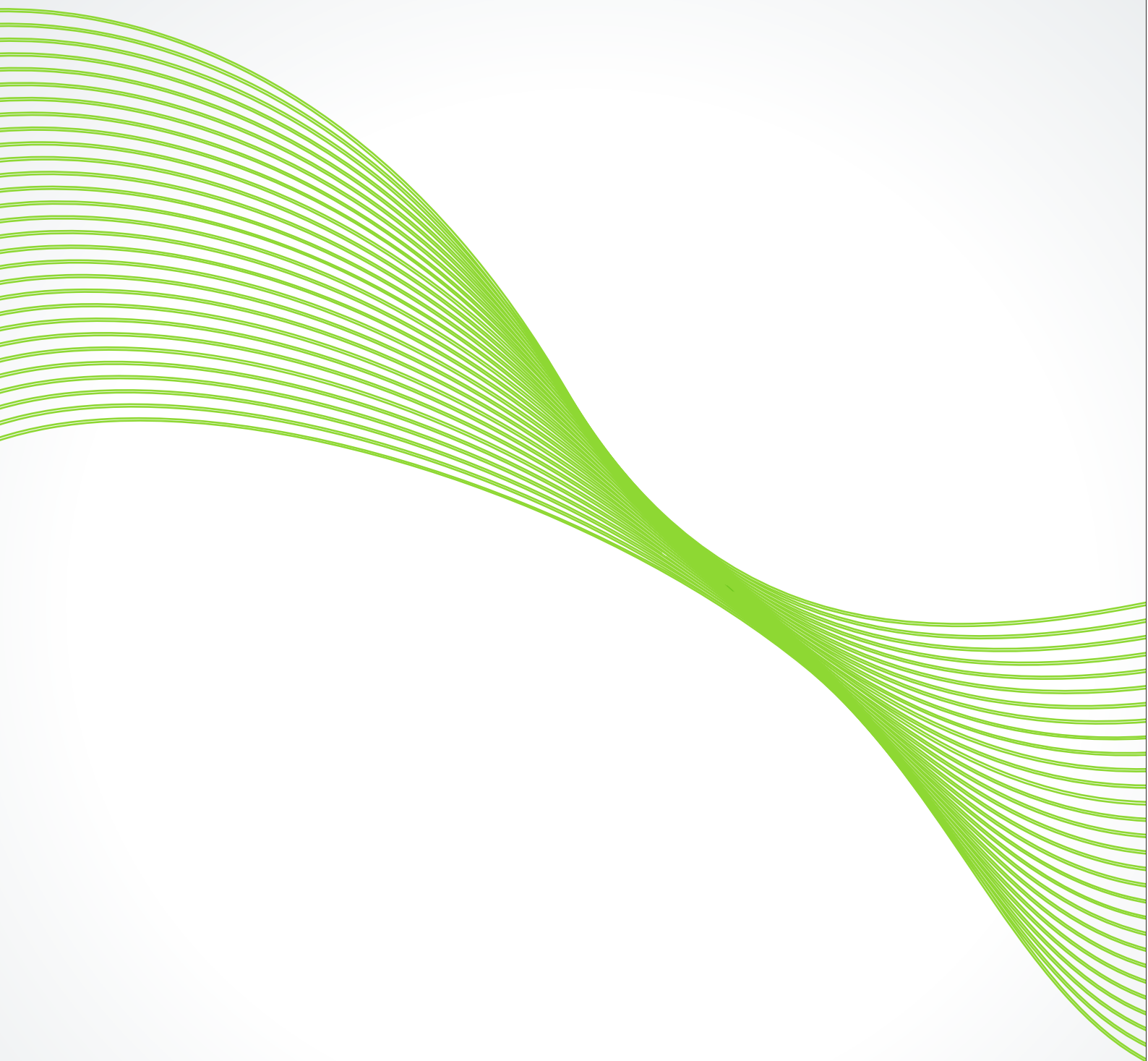
7.ОБЩОВАЛИДНИ КРИТЕРИИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ РАВНИЩЕТО НА ПРОФЕСИОНАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ (ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ, НАВИЦИ)

Буквена система за оценяване и цифров еквивалент	КРИТЕРИИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НИВОТО НА ПРОФЕСИОНАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ И ГОТОВНОСТ	Степен на владееене на професионалната компетентност и готовност
A = 6	ЗА МНОГО ВИСОКО НИВО: отлични резултати с незначителни пропуски в демонстрирането на знания, умения и навици в обсега на общите и функционалните компетентности	100 %
B = 5	ЗА ВИСОКО НИВО: много добри резултати с минимални пропуски в демонстрирането на знания, умения и навици в обсега на общите и функционалните компетентности	90 %
C= 4	ЗА СРЕДНО НИВО: добри резултати с определен брой съществени грешки в демонстрирането на знания, умения и навици в обсега на общите и функционалните компетентности	80 %
D = 3,5	ЗА ЗАДОВОЛИТЕЛНО НИВО: добро представяне със значителни пропуски в демонстрирането на знания, умения и навици в обсега на общите и функционалните компетентности	75 %

E=3	ЗА УДОВЛЕТВОРИТЕЛНО НИВО: владеене и демонстриране на знания, умения и навици в обсега на задължителния минимум на овладяване на професионална компетентност и ГОТОВНОСТ	70
------------	---	-----------

Екип разработил Каталога:

1. Доц. Маринела Грудева, д.п. – ръководител на екипа
2. Доц.Емануела Мутафова, д.и. – декан на ФОЗ
3. Проф.Стефка Коева, д.и.н.- председател програмен съвет на специалност *Здравен мениджмънт*
4. Проф.Соня Тончева, д.м. - председател програмен съвет на специалност *Управление на здравни грижи* и на специалност *Акушерка*
5. Доц. Антония Димова,д.м. - председател програмен съвет на специалност *Фармацевтичен мениджмънт*
6. Доц.д-р Клара Докова, д.м. - председател програмен съвет на специалност *Обществено здравеопазване*
7. Доц.Силвия Борисова, д.м. - председател програмен съвет на специалност *Акушерка*

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ“ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“